Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka/Liikenne-, energia
ja ympäristöryhmä
Matti Kahra

28.9.2020

K 18/2020 vp Ilmastovuosikertomus 2020

Asiantuntijalausunto ympäristövaliokunnalle ilmastolain mukaisesta toisesta ilmastovuosikertomuksesta

Elinkeinoelämän keskusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

<u>EK on sitoutunut kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan ja näkee ilmastoratkaisut suurena mahdollisuutena</u>

.
EK on sitoutunut kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan ja tukee Pariisin ilmastosopimuksen 1,5 C tavoitetta ja sen edellyttämiä toimia. Tuemme EU:n tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius vuonna 2050 ja Suomen tavoitetta hiilineutraaliudesta 2035. Olemme hiljattain ilmoittaneet kannattavamme myös komission ehdotusta nostaa nykyistä 2030 tavoitteen kunnianhimoa 55 %.

Suomalaisilla yrityksillä on tarjota monipuolisesti ratkaisuja eri sektoreilla niin energiajärjestelmän, teollisuuden, rakentamisen, palveluiden, ruoan kuin liikenteen hiilineutraalisuuden mahdollistamiseksi.

Hiilineutraalin talouden aikaansaaminen vaatii kaikilta yhteiskunnan sektoreilta merkittävää muutosta ja edellyttää myös yrityksiltä toimintatapojen uudelleenarviointia. Muutos ei kuitenkaan tapahdu ilman kokonaisvaltaista ja muutosta tukevaa toteutusta. Hiilineutraaliuden haasteet ja mahdollisuudet ovat eri toimialoilla hyvin erilaisia ja siksi on erittäin tärkeää ymmärtää, miten ja missä aikataulussa toimintaympäristö muuttuu niiden myötä. On erittäin tärkeää, että toimialojen erilaisuus ja muutostarpeet on huomioidaan ja sisällytetään valtionhallinnon omien toimenpiteiden suunnitteluun. Erinomaisen lähtökohdan tähän työhön muodostaa toimialojen hiilineutraaliustiekartat.

<u>Suomen päästöt laskussa, 2035 tavoite mahdollista saavuttaa markkinaehtoisesti ja kustannustehokkaasti päästökaupan siivittämänä</u>

Kokonaisuutena Suomen päästöt olivat 26 % alemmat kuin 1990. Suomen kasvihuonekaasupäästöt pois lukien LULUCF-sektori olivat viime vuonna noin 53 MtCO2ekv, 6 % vähemmän kuin 2018. Päästökauppasektorilla vähenemä oli 11 % ja päästökaupan ulkopuolella 2 %. Viimeisen kuuden vuoden aikana päästökauppasektorin päästöt ovat pudonneet noin neljänneksen, ja päästökaupan ulkopuoliset sektorit

yhteensä 6 %. Päästökauppa on keskeinen työkalu, joka ohjaa energiantuotantoa ja teollisuutta vähähiilisyyteen. Elinkeinoelämän tekemien hiilineutraaliustiekarttojen arvion pohjalta Suomen kunnianhimoinen tavoite olla hiilineutraali vuonna 2035 on mahdollista saavuttaa. Esimerkiksi Energiateollisuus arvioi nykyohjauksella energiantuotannon päästöjen putoavan 82 % 2035 mennessä. Energiantuotannon puhdistuminen ja yhteiskunnan sähköistyminen ovat avaintekijöitä eri sektoreiden päästövähennysten saavuttamiseksi. Vähähiilisen sähkön hinta ja saatavuus määrittävät sen, toteutuvatko suuret päästövähennykset. Vähähiilinen sähkö voi tulevaisuudessa olla yhä merkittävämpi vetovoimatekijä teollisuuden ja yritysten sijoittautumiselle.

Vuosikertomuksen sisältöä on kehitetty strategisempaan suuntaan, toimintaympäristö muuttuu nopeasti

Ilmastolakiin on kirjattu, että valtioneuvosto toimittaa kerran vuodessa ilmastovuosikertomuksen eduskuntaan. Nyt käsittelyssä oleva vuosikertomus on järjestyksessään toinen. Ensimmäisen ilmastovuosikertomuksen eduskuntakäsittelyn kuulemisten yhteydessä useat tahot korostivat tarvetta kehittää vuosikertomusta kokonaisvaltaisempaan ja strategisempaan suuntaan.

EK:n näkökulmasta on erittäin hyvä, että ilmastotavoitteiden toteutumisen seurantaan on käytettävissä selkeä ja kokonaisvaltainen raportti, joka osaltaan auttaa päätöksentekijöitä ymmärtämään ilmastotoimien nykytilan ja muutostarpeet. Ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää jatkuvaa toimeenpanon etenemisen arviointia kaikilla sektoreilla, toimivien elementtien tukemista sekä tarvittavien korjausliikkeiden tekemistä selkeästi ja ennakoitavasti.

Hallitusohjelman mukaan ilmastolakia uudistetaan tällä hallituskaudella ja tässä yhteydessä tarkastellaan vuosikertomusta koskevan sääntelyn kehittämistarpeita. Uudistus koskee erityisesti lain tavoitteenasettelua ja soveltamisalaa. Tässä yhteydessä on tärkeää huomioida, että myös EU:n tavoitteet ja lainsäädäntö on muutoksen alla sekä tavoitteiden nostamisen että sektorikohtaisen lainsäädännön avaamisen suhteen.

EK esitti viime vuonna, että politiikkatoimien kuvaukseen ja raportin liitteessä olevaan listaan sisällytetään selkeästi luettavassa muodossa tieto politiikkatoimien toimeenpanon edistymisestä ja indikaattoreista. Kiitämme ympäristöministeriötä ja raportin valmistelijoita siitä, että nämä on lisätty osaksi raporttia. Ehdotamme edelleen, että politiikkatoimien yhteyteen olisi hyvä myös saada kuvaus saatavilla olevista vaikutusarvioista, ml. taloudelliset vaikutukset.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Matti Kahra
Johtava asiantuntija

Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka/Liikenne-, energia ja ympäristöryhmä
Matti Kahra 25.9.2020